

WANNEER IS EEN BESTUURDER VAN DE VZW PERSOONLIJK AANSPRAKELIJK?

A. DE RISICO'S

Bestuurders lopen in twee richtingen een persoonlijk aansprakelijkheidsrisico.

In de eerste plaats kan de bestuurder persoonlijk worden aangesproken vanuit de richting van de VZW zelf. Men spreekt dan van interne aansprakelijkheid.

Vervolgens kan een bestuurder ook persoonlijk aangesproken worden vanuit de richting van derden. Men spreekt dan van externe aansprakelijkheid.

Tenslotte loopt een bestuurder ook het risico om strafrechtelijk aansprakelijk te worden gesteld.

RISICO 1: Aangesproken vanuit de richting van de VZW zelf (Interne aansprakelijkheid)

De aansprakelijkheid wegens bestuursfouten is een contractuele aansprakelijkheid

Bestuurders worden immers benoemd door de algemene vergadering, waarna ze hun mandaat moeten aanvaarden. Op dat moment ontstaat er een contract tussen de VZW en de bestuurder. Dat contract wordt een "lastgevingcontract" genoemd en zal naar behoren moeten worden uitgevoerd. Indien de bestuurder dit contract niet nakomt, kan de bestuurder hiervoor door de VZW zelf persoonlijk aansprakelijk gesteld worden. Dit kan in drie gevallen: wanneer die bestuurders bestuursfouten maakt, de VZW – wetgeving schendt of een inbreuk maakt op de statuten..

1.1 Persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder wegens bestuursfouten

Men spreekt van een bestuursfout wanneer een bestuurder in de uitoefening van zijn mandaat tekort komt aan de verplichting om de VZW zorgvuldig te besturen, zoals van een normaal en zorgvuldig bestuurder in die positie redelijkerwijze mag worden verwacht. Men hanteert het criterium van de "goede huisvader".

De bestuursfout kan bestaan uit een beslissing, een handeling, een stilzitten, een onvoorzichtigheid, een vergetelheid, enz.

Bij de beoordeling van het al dan niet bestaan van een bestuursfout zal de rechter zich in de plaats stellen van de bestuurder op het moment dat de zogezegde fout (a priori beoordeling). De rechter kan bovendien rekening houden met verschillende elementen, zoals de vorming van de bestuurder, het al dan niet bezoldigd zijn van het mandaat, enz. ... (marginale toetsing).

Voorbeelden van bestuursfouten zijn o.a.:

- Ondertekening van contracten met duidelijk nadelige voorwaarden voor de VZW;

- Het gebruik van goederen voor een doel dat vreemd is aan het maatschappelijk doel van de VZW;
- Verbintenissen aangaan terwijl men weet dat de VZW ze niet kan nakomen;
- ...

1.2. Persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder wegens schending VZW – wetgeving

Indien een bestuurder de VZW – wetgeving schendt, kan hij daarvoor door de VZW zelf aansprakelijk worden gesteld.

De VZW zal dan de schending moeten aantonen, evenals de schade en het oorzakelijk verband tussen de schending en de schade.

Onder de VZW – wetgeving wordt de VZW – wet en de bijhorende K.B.'s verstaan.

De VZW – wetgeving voorziet verschillende verplichtingen, die op andere plaatsen in dit boek uitgebreid werden toegelicht.

Telkens wanneer een bestuurder deze verplichtingen schendt, kan de VZW zelf hem hiervoor persoonlijk aansprakelijk stellen.

De belangrijkste schendingen van de VZW – wetgeving zijn:

- Het niet aanpassen van de statuten aan de nieuwe VZW – wetgeving;
- Het niet voeren van de juiste en verplicht opgelegde boekhouding;
- Het niet – naleven van de oproepingsvoorwaarden van de algemene vergadering;
- ...

1.3. Persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder wegens schending statuten

Ook indien een bestuurder de statuten schendt, kan hij daarvoor door de VZW zelf aansprakelijk worden gesteld.

De VZW zal dan de schending moeten aantonen, evenals de schade en het oorzakelijk verband tussen de schending en de schade.

De statuten kunnen bijkomende verplichtingen bevatten.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Het niet – respecteren van strengere meerderheden en/of aanwezigheidsquora
- Het niet – nakomen van bijkomende verplichtingen opgelegd in de statuten
- Het benoemen van een dagelijks bestuur of een orgaan van vertegenwoordiging, terwijl deze mogelijkheid in de statuten niet werd voorzien

RISICO 2: Externe aansprakelijkheid

Een bestuurder kan ook worden aangesproken vanuit de richting van een derde.

Met deze derde heeft de bestuurder persoonlijk geen contractuele band. Deze derde kan de bestuurder dan ook niet aanspreken op basis van de contractuele aansprakelijkheid, maar zal dat moeten doen op basis van de buitencontractuele aansprakelijkheid.

2.1. Persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder door buitencontractuele tekortkoming ten opzichte van derden

Een derde kan een bestuurder persoonlijk aansprakelijk stellen wanneer deze bestuurder een buitencontractuele tekortkoming begaat.

2.2. Persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder bij het niet-nakomen van contracten door de VZW

Indien een derde een contract afsluit met een VZW, is die VZW in principe gehouden om dat contract na te komen.

Toch bestaat er een situatie waarbij een bestuurder van een VZW toch persoonlijk aansprakelijk gesteld kan worden om de gevolgen van een contract met de VZW na te komen

Hiervoor moeten volgende voorwaarden vervuld zijn:

a) de derde moet een contractspartij zijn van de VZW

Deze persoonlijke aansprakelijkheidsgrond geldt enkel wanneer de derde een overeenkomst heeft afgesloten met de VZW

b) het contract tussen de VZW en de derde wordt niet naar behoren uitgevoerd, waardoor er een zekere schade ontstaat voor de derde

Dit is de schade die men in principe op de VZW zou kunnen verhalen.

c) er wordt tevens een buitencontractuele tekortkoming begaan door de desbetreffende bestuurder persoonlijk, waardoor er een zekere schade ontstaat voor de derde, maar de schade is niet dezelfde schade als bij b)

Dit is de schade die men niet op de VZW kan verhalen.

Dit is steeds het geval wanneer de desbetreffende bestuurder een strafrechtelijke inbreuk maakt:

- Het niet – uitbetalen van een loon;
- Het plegen van B.T.W – fraude;
- ...

d) de desbetreffende bestuurder moet een uitvoerende taak hebben

Volgens het Hof van Cassatie is de raad van bestuur steeds een uitvoerder

RISICO 3: Strafrechterlijke aansprakelijkheid

Indien een bestuurder misdrijven pleegt, kan hij of zij hiervoor persoonlijk aansprakelijk worden gesteld.

